

М'ясне козівництво

Анотація. Наведено інформацію про формування нової галузі тваринництва - м'ясного козівництва. М'ясо кіз є поживним та дієтичним продуктом, відносять його до темних сортів, а за вмістом амінокислот до м'яса дичини.

Ключові слова: кози, порода, м'ясна продуктивність.

Summary. MEAT GOAT Guzeev J.V., Vinichuk D.T.

The review provides information about a new direction in the livestock industry is the direction of meat goat. The meat of goats is a nutritious and dietary product, refer it to the dark varieties, and amino acid composition to the meat of wild animals.

Key words: goats, breed, meat productivity.

Ю.ГУЗЄЄВ, головний зоотехнік
ТОВ «Голосієво»

Д.ВІННИЧУК, докт. с.-г. наук
Інститут водних проблем
і меліорації НААН України.

Необхідність збільшення виробництва м'яса і м'ясних продуктів в Україні – першочергове завдання аграріїв. Згідно з науково обґрунтованими нормами харчування людини потрібно споживати в середньому за рік близько 85 кг м'яса, в т.ч. 43 кг яловичини. Втім, галузь скотарства в Україні зазнала значних втрат, тому виникла необхідність створення альтернативної галузі - м'ясного козівництва на основі цілеспрямованого проведення у масштабі країни ряду взаємопов'язаних заходів організаційно-технологічного і селекційно-генетичного характеру [1,2].

М'ясне козівництво – порівняно молода галузь тваринництва. Воно почало формуватись з 1990 років у США. М'ясо кіз одержують не лише в м'ясних стадах, але й від молочних порід кіз.

Мета досліджень: на підставі літературних джерел вивчити можливість покращення м'ясного балансу в Україні за рахунок м'яса кіз.

Матеріали і методика досліджень. Використано опубліковані матеріали, де висвітлено питання розвитку галузі м'ясного козівництва в зарубіжних країнах.

М'ясо кіз має високу поживну цінність, відноситься до темних сортів, дієтичне та прирівнюється за амінокислотним складом до дичини, на ринках має широкий попит і не поступається м'ясним виробам з яловичини чи свинини, а шкури, отримані після забою тварин, надзвичайно міцні і використовуються для шкіряних виробів широкого спектра призначення. Крім м'яса від м'ясних порід кіз одержують молоко, з якого виробляють сири та згущене молоко.

У США найпопулярніші наступні породи кіз:

1. Бура альпійська, зааненська, тоггенбургська, оберкаслі – це молочні породи, але відгодівля молодняку та дорослих кіз є додатковим

резервом надходження на ринки м'ясної продукції.

2. Ла-Манч – порода виведена в результаті різних поєднань порід кіз європейського кореня. Характерною особливістю цих тварин є маленька вушна раковина, внаслідок чого спочатку їх вважали безвухими.

3. Англо-Нубійські кози, одержані від схрещування порід Великої Британії, Близького сходу та Індії. Примітна ознака цих кіз – «римська» голова з опуклим носом та довгими звислими вухами.

4. Використовують для відгодівлі на м'ясо козликів ангорської породи та породи австралійський кашемір.

5. Іспанських кіз теж використовують для виробництва м'яса, особливо в Техасі. За величиною ці кози дрібні, але дуже витривалі і дають продукцію навіть на малопродуктивних пасовищах.

6. У 1880 р. на одній із ферм в Теннессі були виявлені кози міотонічного типу: при стресі, різких звуках, м'язи їх ніг «дубіють» і тварини падають. Коли фермер Greek вибрав із стада таких тварин, з'ясувалось, що це тварини великих розмірів з добре розвиненими м'язами. Поступово була створена спеціалізована м'ясна порода кіз – Теннессі. У міотонічних кіз ген «запаморочення» є рецесивним, тому гібридне потомство від міотонічних кіз фенотипово нормальне. Масть більшості тварин темно-сіра (агуті).

7. Південно-африканська порода кіз створена методом схрещування місцевої популяції кіз південно-африканських бурів (племена банту) з євро-азійськими породами. У 1959 році була створена вихідна популяція кіз. Характерні ознаки: білий м'ясистий тулуб і червона голова.

8. Кози породи Кіко виведені в Новій Зеландії при схрещуванні місцевих кіз з плідниками зааненської і нубійської порід.

З 2000-го року в США та інших країнах широко практикують трансплантацію ембріонів м'ясних

порід кіз. Виробництво м'яса козлятини є найбільш швидко зростаючим сегментом американського сільського господарства. Селекційно-генетична робота з м'ясними породами кіз проводиться під керівництвом проф. Дж. Л. Лаш (Державний університет Оклахома). Для створення синтетичних порід кіз використовують дикі популяції кіз островів Сан-Клімента та козлів арапава. Коли в 2007 році в Іспанії в університеті Кордоба вчені Амперо Мартінес, Хуан Вісенто Дельгадо Бермехо, провели дослідження по ДНК диких популяцій кіз, виявлено в них високу інbredність [3,4,5].

Розроблена програма збереження поголів'я диких кіз на окремих островах та фермерських господарствах. За ознакою пристосування до умов середовища кози не мають конкурентів, тому поширилися в усіх широтах планети. Вони часто приносять близнят і навіть трійні, що збільшує їх м'ясну продуктивність без впливу сезонності. У популяції м'ясних порід та типів, які походять з екваторних країн, відмічена підвищена адаптивність та цілорічна плодючість. Селекціонерами [3] розроблено продуктивний індекс ПІ :

$$PI = \frac{\text{Відносне збільшення в кілограмах приплоду з збереженістю до відлучення в 345-добі}}{\text{Відносне збільшення в кілограмах приплоду в перші 30 днів життя в тварин, які не були приплодом}}$$

Стандарт плодючості прийнято за 90%. Вік при відлученні приплоду (відбивка від матері) становить в середньому 80 днів. Період або інтервал між козлінням відображає сезонність у порід північної чи південної широт географічних координат.

Статева зрілість настає в 6-міс. віці. Дорослі плідники мають живу масу 120 – 150 кг, самиці – 100 – 120 кг. Завдяки високій інтенсивності росту молодняку та високій конверсії корму, середньодобові прирости живої маси становлять 200-300 гр. Отримання трьох козлят протягом трьох років прийнято за стандарт. Серед порід білої масті цей колір є домінантним.

ЛІТЕРАТУРА

М'ясні породи кіз винятково стійкі до екстремальних умов середовища, їм необхідний лише страховий запас кормів. Стійкі кози до паразитарних і респіраторних хвороб. Козам необхідно багато рухатися.

Оскільки поголів'я м'ясних порід кіз невелике, а бажаючих їх розводити багато, тому і ціна на племінний матеріал висока. Племінні кози і козли мають вартість від 3 тис. до 6 тис. \$ США за одну голову, промислові тварини приносять прибуток від 600 до 800 \$ США залежно від ефективності управління стадом [1-8].

Висновки

1. М'ясне козівництво формується в багатьох країнах світу і має реальну перспективу розвитку в близькому майбутньому.

2. Очевидна доцільність імпорту декількох стад м'ясних порід кіз в господарства України для формування нової галузі дрібного тваринництва.

1. **Вінничук Д.Т., Пабат В.О.** *Коза // Сільський календар.* – Нива.– 1998.– 53 с.
2. **Вінничук Д.Т., Тарарико Ю.А., Гузев Ю.В.** *Козы в агроэкосистемах.* – К. – Техніка. – 2008.– 77 с.
3. **Tex T.N., Gipson T.A.** *Creating a meat goat industry. Ranch Magazine.* – 2010. – 74 (6). – p. – 14–19.
4. **Ampero Martines, Xuan Visento, Dolgado Bertexo.** *Australian wild goats.// – Cordoba.* – 2007. – v.39. – N 5. – P. 71 – 95.
5. *Веб сайт Асоціації – <http://www.scigoats.org>.*
6. **Мороз В.А.** *Овцеводство и козоводство.* – Ставрополь. – 2002 г. – 453 с.
7. **Зеленский Г.Г.** *Козоводство.* – М. – Колос. – 1981.- 175 с.
8. **Оліференко С.Г.** *Породы по козівництву.* – К.– Урожай. – 1989.– 136 с.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ, ЩО НАДСИЛАЮТЬСЯ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ У ФАХОВОМУ ЖУРНАЛІ

1. СТРУКТУРА РУКОПISУ:

ІНДЕКС УДК

ІМ'Я, ПО-БАТЬКОВІ, ПРІЗВИЩЕ АВТОРА(ІВ)

Для кожного автора:

вчений ступінь або посада, установа

• НАЗВА СТАТТІ

РЕФЕРАТ (АНОТАЦІЯ) обсягом в межах 500 друкованих знаків, лаконічно відображаючий основний результат дослідження.

Ключові слова (словосполучення не більше ніж з 2 слів) - не більше 8 (вони служать профілем даного дослідження для баз даних, тому повинні ретельно добиратися)

РЕФЕРАТ АНГЛІЙСКОЮ МОВОЮ:

Назва статті (напівжирний шрифт), далі прописними літерами - ім'я (повністю), ініціал по-батькові, прізвище, далі в дужках звичайним шрифтом – назва установи, місто. Потім текст і ключові слова (**key words**).

• НАПРИКЛАД:

The issues of the integration of the Russian higher professional school into the foreign higher education area. IRINA G. SHAMSHINA (Far East State Technical University, Vladivostok).

The article deals with the problems, gains and shortcomings of the foreign two-level system of higher education being adopted in Russia. It is concerned with the pressing task of correlating the educational system of Russia with that of Europe.

Key words: Bologna process, two tier educational system, education standards.

• ТЕКСТ...

***ЗНОСКОЮ НА 1 СТОР. ВКАЗАТИ ДВОХ ЗОВНІШНІХ РЕЦЕНЗЕНТІВ (ВЧЕНИЙ СТУПІНЬ, ІНІЦІАЛИ, ПРІЗВИЩЕ, УСТАНОВА)**

В кінці - список літератури (*не зносок!*)

Текст набирати в програмі Word шрифт 14, через 1,5 інтервала, надсилати електронною поштою.

• **Ілюстрації** додають окремими файлами у форматах: для фотографій рисунків - tif (не менше 300 dpi для чорно-білих і 600 dpi для кольорових), jpg; графіки, діаграми, схеми и тощо - exel, jpg.

Таблиці розміщувати по тексту. Вони повинні мати назву, не допускається наявність пустих граф. Умовні позначення скорочення та символи слід розшифровувати у примітках.

Список літератури складають в алфавітному